

Η ιστορία του Βαρτίμαίου (Anthony Bloom)

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες](#) / [Θεολογία και Ζωή](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#) / [Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#)

Και έρχονται εις Ιεριχώ· και εκπορευομένου αυτού από Ιεριχώ και των μαθητών αυτού και όχλου ικανού, ο υιός Τιμαίου Βαρτίμαιος τυφλός εκάθητο παρά την οδόν προσαιτών. και ακούσας ότι Ιησούς ο Ναζωραίός εστιν, ήρξατο κράζειν και λέγειν· υιέ Δαυίδ Ιησού, ελέησόν με. και επετίμων αυτώ πολλοί ίνα σιωπήση· ο δε πολλώ μάλλον έκραζεν· υιέ Δαυίδ, ελέησόν με. και στας ο Ιησούς είπε· φωνήσατε αυτόν· και φωνούσι τον τυφλόν λέγοντες αυτώ· θάρσει, έγειρε· φωνεί σε. ο δε αποβαλών το ιμάτιον αυτού αναστάς ήλθε προς τον Ιησούν. και αποκριθείς λέγει αυτώ ο Ιησούς· τι σοι θέλεις ποιήσω; ο δε τυφλός είπεν αυτώ· ραββουνί, ίνα αναβλέψω. και ο Ιησούς είπεν αυτώ· ύπαγε, η πίστις σου σέσωκέ σε. και ευθέως ανέβλεψε, και ηκολούθει τω Ιησού εν τη οδώ. (κατά Μάρκον ευαγγέλιο, κεφ. 10, 41-52).

Πιστεύω πως μία από τις αιτίες που μας εμποδίζουν να γνωρίζουμε τον πραγματικό εαυτό μας και να βρίσκουμε τον προσωπικό μας δρόμο είναι το ότι δεν έχουμε συναίσθηση πόσο τυφλοί είμαστε!

Πόσο επίμονα θ' αναζητούσαμε τη θεραπεία αν ξέραμε ότι είμαστε τυφλοί! Θα την αναζητούσαμε όπως, ίσως, έκανε ο Βαρτίμαιος: από τους ανθρώπους, τους γιατρούς, τους ιερείς, τους θεραπευτές, ύστερα, μη έχοντας πια καμιά ελπίδα στους «άρχοντες, τους υιούς των ανθρώπων εν οίς ουκ έστι σωτηρία» μπορεί να γυρίζαμε στο Θεό. Αλλά η τραγωδία είναι ότι δεν αναγνωρίζουμε την τύφλωσή μας. Τόσα πολλά πράγματα ξεπηδούν μπροστά στα μάτια μας, που μας κάνουν να μη βλέπουμε τα αόρατα για τα οποία είμαστε τυφλοί. Ζούμε σ' ένα κόσμο πραγμάτων που αποσπούν την προσοχή μας και μας επιβάλλονται. Δεν είναι ανάγκη εμείς να τα προσέξουμε. Εκείνα από μόνα τους στέκονται μπροστά μας! Τα μη ορατά όμως δεν επιβάλλονται μόνα τους, πρέπει εμείς να τα αναζητήσουμε και να τα ανακαλύψουμε. Ο γύρω κόσμος απαιτεί την προσοχή μας, ο Θεός μας προσκαλεί διακριτικά.

Θυμάμαι κάτι που ένας γέροντας μοναχός μου είπε κάποτε: «Το Άγιο Πνεύμα μοιάζει σαν ένα μεγάλο δισταχτικό πουλί που κατέβηκε κάπου κει κοντά μας. Όταν το βλέπεις να έρχεται πιο κοντά, μην κουνιέσαι για να μην το τρομάξεις. Άφησέ το να ρθει δίπλα σου».

Αυτό ίσως μπορεί να μας θυμίσει την επιφοίτηση του Αγίου Πνεύματος, «εν είδει

περιστεράς». Αυτή η εικόνα ενός πουλιού που κατεβαίνει δισταχτικό και ταυτόχρονα έτοιμο να προσφερθεί είναι μία βιβλική εικόνα γεμάτη βαθιά νοήματα — αν και ένας Ιάπωνας κάποτε μου έλεγε: «στη χριστιανική θρησκεία νομίζω ότι μπορώ να καταλάβω τον Πατέρα και τον Υιό, αλλά δε μπορώ ν' ανακαλύψω τη σπουδαιότητα του '\`αξιότιμου\`' περιστεριού!»

Για να συνεχίσουμε λίγο ακόμα με τα σύμβολα της διακριτικότητας που είναι το χαρακτηριστικό μιας καρδιάς που προσφέρεται αλλά δεν εξευτελίζεται, ας ξαναρίξουμε μία ματιά στο «Μικρό Πρίγκιπα» του Antoine de Saint-Exupery. Στο σημείο όπου η αλεπού περιγράφει πως ο μικρός Πρίγκιπας θα μπορούσε να την εξημερώσει. Θα χρειαστεί να είναι πολύ υπομονετικός, να κάθεται λίγο μακριά της, να την κοιτάζει με την άκρη του ματιού του και να μην λέει τίποτε, γιατί τα λόγια προκαλούν παρεξηγήσεις. Μέρα με τη μέρα θα κάθεται πιο κοντά και σιγά σιγά θα γίνουν φίλοι. Βάλε το «Θεό» στη θέση της αλεπούς και θα δεις την αγάπη, την παρθενική σεμνότητα, τη διακριτικότητα που προσφέρεται αλλά δεν εξευτελίζεται. Ο Θεός δε δέχεται μία γλειώδη, αβασάνιστη σχέση, ούτε επιβάλλει την παρουσία Του, την προσφέρει. Κι η προσφορά Του αυτή δε μπορεί να γίνει δεκτή παρά μόνο με ίσους όρους. Δηλαδή με την αντίστοιχη προσφορά μιας ταπεινής, γεμάτης αγάπη καρδιάς. Μιας προσφοράς κι απ' τους δύο που σεμνά και διακριτικά θ' αναζητούν ο ένας τον άλλο με βαθύ κι αμοιβαίο σεβασμό και με επίγνωση της αγιότητας και της άφατης ομορφιάς που χαρίζει η αμοιβαία αγάπη.

Ο εξωτερικός κόσμος μας επιβάλλεται. Ο εσωτερικός κόσμος μπορεί να γίνεται αντιληπτός, αλλά δεν εκλιπαρεί την προσοχή μας: πρέπει να προχωρούμε σιγά και προσεκτικά. Να καιροφυλαχτούμε για τον εσωτερικό μας κόσμο, σαν το θαυμαστή των πουλιών που για να τα παρατηρήσει παίρνει μία θέση στο δάσος ή στους αγρούς και κάθεται σιωπηλός, αλλά γεμάτος ένταση. Στέκει ακίνητος, αλλι' όμως άγρυπνος και παρατηρητικός.

Αυτή την ένταση της προσοχής που μας επιτρέπει ν' αντιληφτούμε όσα αλλιώςτικά μας διαφεύγουν, την αποδίδουν τα λόγια αυτού του παιδικού τραγουδιού:

Μία γέρικη σοφή κουκουβάγια

ζούσε σε μία βελανιδιά
Όσο έβλεπε περισσότερο,
τόσο μιλούσε λιγότερο.
Κι όσο μιλούσε λιγότερο,
τόσο άκουγε περισσότερο.
Αχ! να μοιάζαμε και μεις
της γέρικης της κουκουβάγιας της σοφής!

Τυφλωμένοι από τον κόσμο των γύρω πραγμάτων ξεχνάμε ότι αυτός δε φτάνει το βάθος στο οποίο ο άνθρωπος είναι ικανός να διεισδύσει. Ο άνθρωπος είναι μικρός και ταυτόχρονα μεγάλος. Όταν αναλογιζόμαστε τον εαυτό μας μέσα στο σύμπαν που συνεχώς απλώνεται — αμέτρητα μεγάλο η άπειρα μικρό — τον βλέπουμε σαν έναν κόκκο σκόνης παροδικό, εύθραυστο και χωρίς σημασία. Αλλά όταν στραφούμε προς τα μέσα μας, ανακαλύπτουμε ότι τίποτε σ' αυτή την απεραντοσύνη δεν είναι αρκετά μεγάλο για να μας γεμίσει εντελώς. Όλη η δημιουργία είναι σαν ένας κόκκος άμμου στα βάθη του είναι μας. Είμαστε απέραντα μεγάλοι για να μας γεμίσει η ικανοποιήσει ο κόσμος αυτός. Μόνο ο Θεός που μας έπλασε για να γίνουμε «κοινωνοί θείας φύσεως» μπορεί να μας γεμίσει. Όπως λέει ο Angelus Silesius: «Είμαι τόσο μεγάλος όσο ο Θεός. Εκείνος είναι τόσο μικρός όσο εγώ».

«Κοιτάζοντας από τον ουρανό, τι είναι εκείνο που διακρίνουμε περισσότερο πάνω στη γη; Όχι τα βουνά ούτε οι θάλασσες ούτε οι πόλεις ούτε οι ουρανοξύστες. Είναι ο άνθρωπος. Διότι η θεοειδής ψυχή του ανθρώπου είναι ένας ήλιος επί της γης. Όσοι είναι οι άνθρωποι, τόσοι είναι οι ήλιοι επί της γης. Και καθένας απ' αυτούς τους ήλιους είναι ορατός από τον ουρανό. Αγαπημένο θαύμα του Θεού! Η μικρούτσικη γη, ένα αστεράκι από τα πιο μικρά, να χωράει δισεκατομμύρια ήλιους! Μέσα από το χωματένιο σώμα του ανθρώπου λάμπει ο ήλιος! Ο άνθρωπος! Ένας μικρός θεός μέσα στη λάσπη» (άγιος Ιουστίνος Πόποβιτς).

Ο υλικός κόσμος έχει αδιαφάνεια, πυκνότητα, βάρος και όγκο, άλλα δεν έχει βάθος. Μπορούμε να εισδύσουμε στην καρδιά των πραγμάτων και όταν φτάσουμε

στο πιο βαθύ σημείο τους — που είναι το τελικό σημείο — δε βρίσκουμε δρόμο προς το άπειρο. Το κέντρο μιας σφαίρας, λόγου χάρη, είναι το εσωτερικότερο σημείο της. Αν προσπαθήσουμε να πάμε πέρα απ' αυτό ξαναγυρίζουμε στην επιφάνεια της σφαίρας, στον αντίποδα.

Η Αγία Γραφή μιλάει για το βάθος της ανθρώπινης καρδιάς. Πρόκειται για ένα βάθος που είναι αμέτρητο από τη φύση του. Είναι απέραντο και ξεπερνάει κάθε όριο μέτρησης. Το βάθος αυτό είναι ριζωμένο στην απεραντοσύνη του ίδιου του Θεού.

Πότε άραγε μπορούμε να αρχίσουμε την έρευνα για να γνωρίσουμε μέχρι ποιο σημείο είμαστε τυφλοί, τυφλωμένοι δηλαδή από τα ορατά που μας εμποδίζουν να συλλάβουμε τ' αόρατα; Μόνο όταν καταλάβουμε τη διαφορά ανάμεσα σε μία παρουσία που επιβάλλεται και σε μία άλλη που πρέπει να την αναζητήσουμε επειδή τη νιώσαμε στην καρδιά μας. Ακόμα, όταν καταλάβουμε τη διαφορά ανάμεσα στο βάθος, την αδιαφάνεια και την πυκνότητα των αντικειμένων του γύρω μας κόσμου και στο ανθρώπινο βάθος που μόνο ο ίδιος ο Θεός μπορεί να γεμίσει. Θα τολμούσα να πω και στο βάθος κάθε δημιουργήματος που προορισμός του είναι να γίνει τόπος της θείας παρουσίας, όταν στη συντέλεια ο Θεός θα είναι «τα πάντα εν πάσι».

Το να είναι κανείς τυφλός στα αόρατα και να βλέπει μόνο το «χειροπιαστό» κόσμο σημαίνει ότι βρίσκεται έξω από την πληρότητα της γνώσης, έξω από την εμπειρία της καθολικής αλήθειας, δηλαδή έξω από τον κόσμο που βρίσκεται μέσα στο Θεό και που ο Θεός είναι η καρδιά του.

Ο τυφλός Βαρτίμαιος είχε οδυνηρή εμπειρία αυτού του πράγματος, γιατί εξ αιτίας της φυσικής τυφλότητάς του δεν είχε επαφή με τον ορατό κόσμο. Μπορούσε να επικαλείται τον Κύριο γεμάτος απογοήτευση, με όλη την απεγνωσμένη ελπίδα που ένιωθε όταν περνούσε πλάι του η σωτηρία, καθώς αισθανόταν τον εαυτό του αποκομμένο.

Ο λόγος για τον οποίο όλοι εμείς πολύ συχνά δε μπορούμε να επικαλεστούμε το

Θεό μ' αυτό τον τρόπο είναι γιατί δεν καταλαβαίνουμε πόσο απομονωμένοι είμαστε με το να μένουμε τυφλοί στην καθολική θέα του κόσμου — μία θέα εν τούτοις που θα μπορούσε να δώσει ολοκληρωμένη υπόσταση και στον ίδιο τον ορατό κόσμο.

Πόσο καλά θα ήταν αν μπορούσαμε να μάθουμε να είμαστε τυφλοί στα ορατά για να βλέπουμε πέρα απ' αυτά, να βλέπουμε στο βάθος, να βλέπουμε το αόρατο να διαπερνάει με την παρουσία του μέσα και γύρω μας όλα τα πράγματα! Αυτή η τύφλωση είναι πολύμορφη. Συμβαίνει όχι φυσικά σ' εμάς, αλλά στους αγίους από την εμπειρία μιας εκθαμβωτικής λάμψης. Ο Άγιος Συμεών ο Νέος Θεολόγος, μιλώντας για το θείο σκότος, λέει ότι είναι περίσσεια φωτός, ενός φωτός τόσο εκτυφλωτικού, ώστε αυτός που το έχει δει να μη μπορεί να δει τίποτε άλλο.

Μπορεί επίσης να είναι κανείς τυφλός ενώ έχει ανοιχτά μάτια. Ο Τολστόι στο βιβλίο του «Πόλεμος και Ειρήνη» μιλάει για τον Pierre Bezuhon που κοιτάζει μέσα στα μεγάλα ωραία μάτια της Ελένης και δε βλέπει σ' αυτά τίποτε άλλο παρά τον ίδιο του τον εαυτό, απαλλαγμένο μάλιστα απ' όλα τα σφάλματα, έτσι ακριβώς όπως τον έβλεπε εκείνη η φτωχή! Εκείνος κοίταζε στα μάτια της αλλά δεν έβλεπε παρά μόνο τον εαυτό του — η εικόνα της χανόταν εντελώς! Και μεις το ίδιο κάνουμε ακόμα και με τον υλικό κόσμο: ανάλογα με το που συγκεντρώνεται το βλέμμα μας όταν κοιτάζουμε προς το παράθυρο, μπορούμε να δούμε η το είδωλό μας η το τζάμι η τη θέα πέρα απ' αυτό.

Μπορεί ακόμα να βλέπουμε με μάτια αδιαφορίας, Όπως έκαναν οι διαβάτες που προσπερνούσαν το Βαρτίμαιο. Μπορεί να βλέπουμε με μάτια άπληστα σαν το λαίμαργο του Dickens, που βλέποντας τις αγελάδες να βόσκουν στα λιβάδια το μόνο που σκεπτόταν ήταν το «θαυμάσιο βοδινό κρέας»! Μπορεί να βλέπουμε με μάτια γεμάτα μίσος όταν γίνουμε επιτήδριοι, το ίδιο επιτήδριοι όπως ο διάβολος που δε βλέπει παντού τίποτε άλλο παρά το κακό, μεταμορφώνοντας τα πάντα σε μία απαίσια γελοιογραφία.

Τέλος μπορεί να βλέπουμε με τα μάτια της αγάπης, με καθαρή καρδιά ικανή να βλέπει το Θεό και την εικόνα Του στο πρόσωπο των ανθρώπων: ακόμα και κείνων όπου η εικόνα Του, κάτω από στρώματα προσωπίων και παραποιήσεων, μόνο

αμυδρά πια απεικονίζει την αληθινή και βαθιά μυστική ταυτότητα του ανθρώπου. Όπως λέει και η αλεπού στο μικρό Πρίγκιπα: «μόνο με την καρδιά μπορούμε να δούμε αληθινά. Η ουσία ξεφεύγει σαν ψάχνεις με τα μάτια».

Πρέπει να ομολογήσουμε ότι δεν έχουμε συνειδητοποιήσει το βάθος των πραγμάτων, την απεραντοσύνη και το κάλεσμα της αιωνιότητας που υπάρχει σ' ολόκληρο τον κόσμο. Και το συνειδητοποιούμε μόνο εφ' όσον, υστέρη από μια υπαρκτική εμπειρία, βεβαιωθούμε ότι πραγματικά υπάρχει εσωτερικός κόσμος.

Κι είναι με την πίστη μόνο που μπορούμε να έχουμε σταθερή βεβαιότητα ότι ο αόρατος κόσμος είναι πραγματικός, παρών και αξίζει να τον αναζητήσει κανείς πέρα από τον ορατό κόσμο και μέσα απ' αυτόν. Αυτή η κίνηση πίστης σημαίνει αποδοχή της μαρτυρίας εκείνων που είδαν τον αόρατο κόσμο, έστω κι αν δεχτούμε τη μαρτυρία τους σαν υπόθεση προσωρινή ίσως, ώσπου να κάνουμε την έρευνά μας. Χωρίς αυτή την υπόθεση τίποτε δεν είναι δυνατό, γιατί δε μπορούμε ν' αρχίσουμε μία έρευνα για τα αόρατα πράγματα αν είμαστε από πριν σίγουροι ότι δεν υπάρχουν. Μπορούμε να δεχτούμε τη μαρτυρία όχι μόνο από έναν ή δύο ανθρώπους, αλλά από εκατομμύρια που, μέσα στην πορεία της ιστορίας (τόσο στη χριστιανική όσο και στις άλλες θρησκείες), είχαν αυτή την εμπειρία και ομολόγησαν την παρουσία του αόρατου κόσμου.

Πηγή: agiazoni.gr